

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการเสนอผลการวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา อันประกอบด้วย วัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดที่จะนำเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

5.1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง และกลุ่มโรงเรียนปริยัติธรรมแผนกสามัญ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั้ง 14 กลุ่มทั่วประเทศ จำนวน 280 คน สามารถเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์คืนมาได้ 280 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้สอบถามสถานภาพเกี่ยวกับ เพศ ตำแหน่ง และกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 58.93 เป็น เพศหญิง จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 41.07 และผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในตำแหน่งพนักงานศาสนการ จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 75.00 และปฏิบัติงานอยู่ในตำแหน่งผู้บริหารจำนวน 70 คนคิดเป็นร้อยละ 25.00 และผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมกลุ่มละ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 7.14

5.1.2 ระดับสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยภาพรวม และรายด้าน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51$, S.D. = .25) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้านน้อย 2 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 4 การบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = .38) รองลงมา คือ ด้านที่ 1 การบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 2.51$, S.D. = .38) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 2 การบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 2.09$, S.D. = .37) ตามลำดับ

5.1.2.1 ระดับสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมและรายข้อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.51, S.D. = .38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในปานกลาง 5 ข้อระดับน้อย 5 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 6 มีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน แต่ไม่ละทิ้งความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะทางของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ($\bar{X} = 2.93, S.D. = .93$) รองลงมา คือ ข้อ 1 การกำหนดโครงสร้างการบริหารวิชาการที่ชัดเจน และมีทิศทางไปในแนวเดียวกันทั่วประเทศ เพื่อจะได้พัฒนาศักยภาพไปในรูปแบบองค์กรรวม ($\bar{X} = 2.57, S.D. = .56$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3 มีการประสานความร่วมมือ และแสวงหาการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างเครือข่ายการพัฒนาด้านวิชาการกับบุคคล หน่วยงาน สถาบันและองค์กรอื่น ๆ ($\bar{X} = 2.20, S.D. = .71$)

5.1.2.2 ระดับสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวม และรายข้อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.08, S.D. = .37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง มี 3 ข้อ และระดับ น้อย 7 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 การได้รับการสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการงบประมาณกับความต้องการที่แท้จริง มีแผนในการบริหารงบประมาณที่ชัดเจน โปร่งใส และจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินอุดหนุนตามที่ได้รับการจัดสรร โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.90, S.D. = .48$) รองลงมา คือ ข้อ 4 การระดมทรัพยากร งบประมาณที่ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคให้แก่วัดส่วนหนึ่ง เป็นทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร เพื่อจะได้บริหารจัดการได้คล่องตัวมากขึ้น และเป็นขวัญกำลังใจแก่นักเรียน ($\bar{X} = 2.33, S.D. = .60$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 3 การส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนติดตามและตรวจสอบการบริหารงานงบประมาณ ($\bar{X} = 2.17, S.D. = .78$)

5.1.2.3 ระดับสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารงานบุคคลโดยภาพรวม และรายข้อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารงานบุคคลโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.08, S.D. = .66$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ข้อ นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8 มีการลดภาระอื่น ๆ ของครูที่ไม่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยตรงออก โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนให้ทำงานด้านการสนับสนุนการสอน ($\bar{X} = 2.37, S.D. = .55$) รองลงมา คือ ข้อ 4 ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการ

ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้จัดการ ครูใหญ่ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ฯ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการ และทัศนคติที่มีต่อผู้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 2.36$, S.D. = .71) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ข้อ 10 มีการกำหนดกรอบอัตรากำลังที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง และมีอัตรากำลังเพียงพอต่อการเรียนการสอนชัดเจนมีการส่งเสริมให้ครู พนักงานศาสนากร และบุคลากรทางการศึกษาให้มีอิสระในการพัฒนา และแก้ปัญหาในการทำงานตามกรอบภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.00$, S.D. = .82)

5.1.2.4 ระดับสภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวม และรายข้อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวม และรายข้อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = .37) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 การส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาร่วมกิจกรรมกับชุมชน และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = .77) รองลงมา คือ ข้อ 1 การจัดหาวัสดุ งบประมาณ อุปกรณ์ทางการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการให้เพียงพอ โดยแสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน ชุมชน เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มั่นคงยั่งยืนต่อไป ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = .66) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 8 การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา และแผนการปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการพัฒนาของหน่วยงานสังกัด โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาและชุมชน ($\bar{X} = 2.73$, S.D. = .78)

5.1.3 ระดับปัญหาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

ผลการวิเคราะห์ระดับปัญหาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์โดยภาพรวม รายด้าน ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = .38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้านด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านที่ 1 การบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = .38) รองลงมา คือ ด้านที่ 4 การบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = .38) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านที่ 2 การบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = .38) ตามลำดับ

5.1.3.1 ระดับปัญหาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาด้านการ บริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม และรายข้อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = .38) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในมาก 2 ข้อระดับปานกลาง 7 ข้อ และน้อย 1 ข้อ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 การกำหนดโครงสร้างการบริหารวิชาการที่ชัดเจน

และมีทิศทางไปในแนวเดียวกันทั่วประเทศ เพื่อจะได้พัฒนาศักยภาพไปในรูปแบบองค์รวม ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = .56) รองลงมา คือ ข้อ 5 มีการผลิตสื่อ และจัดหาพร้อมทั้งส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการเรียนการสอนที่เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = .57) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 7 มีการวางแผนงาน / โครงการมาตรฐาน และเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพวิชาการที่มีศักยภาพและมีระบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพขององค์กร ($\bar{X} = 2.33$, S.D. = .1.39)

5.1.3.2 ระดับปัญหาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารงบประมาณโดยภาพรวม และรายชื่อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$, S.D. = .37) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง มี 9 ข้อ และระดับน้อย 1 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 9 การคำนึงถึงความเหมาะสม และรักษาไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนเฉพาะทางด้วยไม่ควรนำหลักสูตร หรือวิชาที่ไม่เหมาะสมเข้าสู่การเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = .53) รองลงมา คือ ข้อ 2 การระดมทรัพยากร งบประมาณที่ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคให้แก่วัดส่วนหนึ่งเป็นทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร เพื่อจะได้บริหารจัดการได้คล่องตัวมากขึ้นและเป็นขวัญกำลังใจแก่นักเรียน ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = .60) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 5 การจัดสรรงบประมาณให้กับครู บุคลากรทางการศึกษาโดยตรง เพื่อจะได้จัดสรรวัสดุอุปกรณ์ หรือพัฒนางานในหน้าที่ตามความจำเป็นเร่งด่วน และต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าเป็นเกณฑ์ ($\bar{X} = 2.37$, S.D. = 1.26)

5.1.3.3 ระดับปัญหาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารงาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารงานบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$, S.D. = .66) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ อยู่ในระดับน้อย 2 ข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 8 มีการลดภาระอื่น ๆ ของครูที่ไม่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนโดยตรงออก โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ธุรการของโรงเรียนให้ทำงานด้านการสนับสนุนการสอน ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = .55) รองลงมา คือ ข้อ 5 มีการส่งเสริมความตระหนัก ความเข้าใจ และแรงจูงใจในการปฏิบัติงานตามบทบาท และหน้าที่ของตน ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = .54) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 7 มีการส่งเสริมให้ครูพนักงานศาสนากร และบุคลากรทางการศึกษาให้มีอิสระในการพัฒนาและแก้ปัญหาในการทำงานตามกรอบภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.13$, S.D. = .77)

5.1.3.4 ระดับปัญหาการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวม และรายข้อ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวม และรายข้อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.33, S.D. = .38$) เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 การพัฒนาขีดความสามารถให้อยู่ในระดับแนวหน้าพร้อมเน้น การศึกษาดังกล่าว ให้เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 3.50, S.D. = .57$) รองลงมา คือ ข้อ 3 การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหาร การศึกษา ลดภาระงานที่เกี่ยวกับเอกสารซ้ำซ้อน เพื่อมุ่งพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ($\bar{X} = 3.43, S.D. = .62$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาคุณภาพทาง การศึกษา และแผนการปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการพัฒนาของ หน่วยต้นสังกัด โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษาและชุมชน ($\bar{X} = 2.73, S.D. = .78$)

5.1.4 สรุปผลจากการเก็บข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการศึกษา โรงเรียน พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 25 คน

5.1.4.1 ด้านบริหารวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มองถึงภาพรวมของโครงสร้างใน การบริหารจัดการ ที่ยังขาดความเป็นระบบ และแนวทางที่ชัดเจนขาดทิศทางที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ทั้งระบบ จึงส่งผลให้ศักยภาพองค์กร โดยรวมยังไม่เป็นเอกภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านวิชาการ ที่ยังขาดการประสานงาน และแสวงหาความร่วมมือในภาคส่วนที่เป็นเครือข่ายการพัฒนา ด้าน วิชาการ ฉะนั้น ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการบริหารวิชาการ ให้การส่งเสริมสนับสนุนอย่างเป็น ระบบและยั่งยืน อีกประเด็นที่สำคัญผู้เชี่ยวชาญยังมองถึงศักยภาพของ ผู้จัดการ โรงเรียนพระปริยัติ ธรรมแผนกสามัญศึกษา ที่มีศักยภาพด้านศรัทธาก็จะส่งผลในเรื่องการเงิน ซึ่งมีอิทธิพลในการ บริการจัดการ ซึ่งจะสามารถจ้างบุคลากรที่มีคุณภาพมาเป็นครูสอนใน โรงเรียนนั้น ๆ ซึ่งส่งผลให้ นักเรียนได้รับความรู้ ตรงกับสาขาที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้น จึงกล่าวได้ว่าผู้จัดการหรือ เจ้าอาวาสหรือผู้ที่ญาติธรรมมีความศรัทธาก็สามารถบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้ดีกว่าโรงเรียนที่ผู้จัดการ หรือเจ้าอาวาส หรือผู้ที่ไม่มีชื่อเสียงก็จะบริหารกัน แบบลุ่ม ๆ ดอน ๆ ตามงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากภาครัฐ ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การบริหาร ตามสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ การบริหารจัดการตามภาวะของการผู้จัดการนั้น ผู้จัดการ หรือเจ้าอาวาสวัด จึงมีผลกระทบมากน้อยตามแต่สภาพการณ์วัดนั้นผู้เชี่ยวชาญกลุ่มรองลงมา มองประเด็นการจัด การศึกษาคควรเน้นวิชาการเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ซึ่งเน้นในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ยังขาดการพัฒนาในประเด็นดังกล่าวอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จากการวิเคราะห์วิชาเรียนนั้น ถ้ามีการสอนด้านธรรมะน้อยเกินไปควรเน้นในประเด็นวิชาการ

ดังกล่าวให้มากกว่าโรงเรียนที่ว่าการศึกษาในระดับเดียวกัน ควรจะมีกิจกรรมส่งเสริมเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและอีกประเด็น คือ การจัดการในระบบการศึกษาที่เน้นเทคโนโลยีนั้นให้เข้ามามีบทบาทให้เพียงพอ เพราะการศึกษายุคปัจจุบันนั้น เทคโนโลยีทางการศึกษาถือว่ามีความสำคัญยิ่งในการส่งเสริมด้านวิชาการ ประเด็นดังกล่าวโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ยังขาดระบบการบริหารจัดการที่ยังไม่ทันสมัย และยังคงงบประมาณในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าวอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา นั้นส่วนใหญ่ยังจัดอยู่ในระดับที่ด้อยเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยี ก็จะมีบางโรงเรียนที่สมบูรณ์ในการจัดการเรื่องเทคโนโลยี ซึ่งถือว่ามีจำนวนน้อยมากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มส่วนน้อยมองประเด็นขาดการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมผู้เรียนแบบบูรณาการ เพื่อประยุกต์ และปรับเปลี่ยนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมองถึงประเด็นความไม่ทันต่อเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัยต่อยุคโลกาวิวัฒน์ และควรมีการแบ่งเป็นทักษะทางวิชาการทั้งในระดับต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาทักษะในด้านวิชาการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านวิชาการที่ยั่งยืน

5.1.4.2 ด้านบริหารงบประมาณ ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ยังมองถึงการได้รับการสนับสนุนงบประมาณให้มีงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอต่อการบริหารจัดการที่แท้จริงรัฐควรมีการจัดสรรอย่างเพียงพอ เพราะถ้าคำนึงถึงความต้องการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ที่ยังมีอุปสรรคที่สนับสนุนยังไม่เพียงพอสิ่งที่รัฐควรตระหนัก คือ เยาวชนที่เข้ามาศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา นั้นส่วนใหญ่เป็นคนที่ขาดโอกาสทางการศึกษา และมีฐานะยากจน ผู้ปกครองขาดศักยภาพในการส่งเสริมค่าเล่าเรียนในโรงเรียนของรัฐ หรือเอกชน เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก จึงได้ส่งเสียบุตรหลานของตนเข้ามาบวชเรียนในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษานี้ จึงถือว่าเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งในการส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการศึกษา ส่วนการบริหารจัดการด้านงบประมาณนั้น ควรมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีความชัดเจน โปร่งใส พร้อมทั้งจัดทำแผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ในการจัดสรรงบประมาณตามที่ได้รับโดยจัดคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีคุณภาพในพิจารณาเห็นชอบในการใช้จ่ายงบประมาณ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่ากับงบประมาณที่จ่ายไป และยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ การระดมทรัพยากรงบประมาณบางส่วนที่ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคให้แก่วัด นำมาเป็นทุนการศึกษาให้แก่ภิกษุสามเณร ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้แก่นักเรียน เพราะศักยภาพในการรับบริจาควัดที่มีผู้คนศรัทธาจำนวนมากๆ นั้นถือเป็นทุนการศึกษาได้มีกว่างบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้ ฉะนั้นผู้จัดการ หรือเจ้าอาวาสวัดที่สนับสนุนให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาของพระภิกษุสามเณรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

ถือว่ามีความพออย่างดียิ่ง รองลงมาผู้เชี่ยวชาญมองเห็นประเด็นในการส่งเสริมคณะกรรมการสถานศึกษา ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งติดตามผลการประเมินในการใช้งบประมาณ พร้อมทั้งตรวจสอบการบริหารงบประมาณ เพื่อความโปร่งใสและมีประสิทธิภาพต่อผู้เรียน และยึดผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญสูงสุด อีกประการหนึ่งควรมีจัดสรรงบประมาณให้กับบุคลากรทางการศึกษาโดยตรงและสถานศึกษา เพื่อจะได้จัดสรรวัสดุอุปกรณ์ หรือพัฒนางานในหน้าที่ตามความจำเป็นเร่งด่วน และต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าเป็นเกณฑ์ ควรมีงบประมาณสนับสนุนส่งเสริมพัฒนาให้ครูมีคุณภาพ แสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และเทคนิคการสอน วิทยาการใหม่มาถ่ายทอดวิชาความรู้ที่ได้รับการพัฒนามาแก่ผู้เรียน อันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา แต่ปัญหาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษานั้น ยังขาดงบประมาณในการสนับสนุนและส่งเสริม ในประเด็นดังกล่าวนี้ ฉะนั้นรัฐเองในฐานะผู้ดูแลควรใส่ใจในการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการที่เป็นจริง ไม่ใช่สนับสนุนโรงเรียน ที่ไม่มีความต้องการ หรือมีความต้องการน้อย ผู้เชี่ยวชาญส่วนน้อยมองเห็นประเด็นการบริหารงบประมาณที่มีความสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของโรงเรียนเฉพาะทาง เช่น โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ควรมีการส่งเสริมเฉพาะวิชาที่เหมาะสมกับสมณเพศ ไม่ควรนำหลักวิชาที่เกี่ยวกับทางโลกเข้ามาสอนมากเกินไป ซึ่งอาจทำให้ดูแลแล้วผิดกับวิสัยสมณะ จึงควรมีการตรงตรงให้ดีกว่าก่อน เพื่อความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะทาง กำหนดยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับงบประมาณและแนวนโยบายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เพื่อส่งเสริมคุณธรรมที่แท้จริง เพื่อจะได้จัดสรรงบประมาณให้เหมาะสมกับการจัดการศึกษาที่มีแนวนโยบายส่งเสริมให้นักเรียนเน้นในเรื่องคุณธรรมจริยธรรม และเป็นเน้นให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่มีคุณภาพ จริยธรรม ที่งดงาม เพื่อเป็นการส่งเสริมอัตลักษณ์ของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาและเป็นการสร้างขวัญกำลังใจแก่นักเรียน

5.1.4.3 ด้านบริหารงานบุคคล ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มองเห็นประเด็นสำคัญ เรื่อง บุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา แผนกสามัญศึกษา ยังขาดความมั่นคงในวิชาชีพ เนื่องจากยังไม่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเป็นพนักงานศาสนการ หรือตำแหน่งอื่น ๆ ที่มีความมั่นคงในอาชีพ และความเจริญมั่นคงในหน้าที่พร้อมทั้งสวัสดิการที่ควรได้รับตามสถานะที่รัฐควรดูแลควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาของ โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาให้เป็นบุคลากรมืออาชีพ อย่างเป็นระบบ อย่างมืออาชีพ และต่อเนื่อง สภาพปัจจุบันที่เป็นอยู่บุคลากรส่วนใหญ่ยังไม่มีความมั่นคงในอาชีพ หรือตำแหน่งหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากยังไม่ได้รับบรรจุในตำแหน่งที่มั่นคง จึงเป็นการทำงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เพื่อรองานอื่น ๆ ที่มีความมั่นคงกว่า จึงมีลักษณะ “อยู่เพื่อที่จะไปที่อื่นต่อ” จึงเป็นเหตุให้ขาดการทุ่มเทเอาใจใส่

ในภาระหน้าที่อันส่งผลให้กระทบต่อการเรียนของผู้เรียน ขาดประสิทธิภาพ ผู้มีอำนาจการจัดการ ประเด็นในเรื่องดังกล่าว อีกประเด็นหนึ่ง คือ การฝึกทักษะในการแก้ไขปัญหาด้านการศึกษาอย่างเป็นอิสระในการทำงานตามกรอบภาระหน้าที่ และความรับผิดชอบ เนื่องจากได้ฝึกบุคลากรให้มีความรู้ดีกว่า ภาระหน้าที่นั้นเป็นสิ่งจำเป็นต้องปฏิบัติเอาใจใส่อย่างยิ่ง และ ตระหนักในหน้าที่นั้นสุดความสามารถ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรส่วนรวม ส่วนการจัดระบบ / โครงสร้างการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนให้ชัดเจน และสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการมีความเป็นอิสระและความคล่องตัวเป็นไปตามหลักธรรมมาภิบาล โปร่งใส และเป็นธรรมมีการกำหนดกรอบอัตรากำลังที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการที่แท้จริง และมีอัตรากำลังเพียงพอต่อการเรียนการสอนชัดเจน ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มรองลงมาองประเด็น การเสริมส่งขวัญกำลังใจให้แก่บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยประเมินการจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง อันแสดงให้เห็นถึงความเอาใจใส่ในการอบรม สั่งสอน มุ่งให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ดี การจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษานั้น เป็นการจัดการศึกษาแบบมีอัตลักษณ์พิเศษ ฉะนั้นครู จึงมีลักษณะพิเศษกว่าครูทั่วไปมีความเข้าใจในบริบทของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา และของนักเรียน ซึ่งเป็นพระภิกษุสามเณร การถ่ายทอดองค์ความรู้และการแสดงทัศนคติก็เป็นอีกมุมที่แตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป ซึ่งมีข้อจำกัดตามสมควรกับบริบท อีกประการครูขาดแรงจูงใจในการทำงาน ปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากขาดการส่งเสริม ความตระหนัก ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตน อันจะส่งผลให้องค์กรขาดความน่าเชื่อถือ ศรัทธา ผู้บริหารควรเอาใจใส่ในประเด็นดังกล่าวให้มากขึ้น เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่ครูผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนให้มีความเชื่อมั่นในอาชีพของตน ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มส่วนน้อยมองประเด็น ควรลดภาระอื่น ๆ ของครูที่ไม่ใช่กิจการการจัดการเรียนการสอนโดยตรงออก โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ธุรการ หรือเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ทำงานตรงกับสายงานนั้น และควรมีเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนด้านการสอน ซึ่งประเด็นนี้สื่อให้เห็นภาระงานของครู ซึ่งไม่ได้ทำหน้าที่สอนหนังสือเพียงอย่างเดียว แต่ก็มีภาระงานอย่างอื่นที่ไม่เกี่ยวกับงานด้านจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเลย เช่น ธุรการ, การเงิน, วัสดุ, อื่น ๆ จึงส่งผลกระทบอย่างมากในเรื่องของเวลาและการทุ่มเทให้ด้านการอบรมสั่งสอนนักเรียน จึงเป็นเหตุผลให้ผู้บริหารควรเพิ่มอัตรากำลังบรรจุบุคลากรให้เข้ามาทำหน้าที่กรรมการ และอื่น ๆ ตามความเหมาะสมต่อไป เพื่อครูจะได้มีเวลาเต็มที่กับการจัดการเรียน การสอน ให้แก่นักเรียน อันส่งผลสัมฤทธิ์ต่อองค์กร ในสภาพปัจจุบันนั้น อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่แผนกต่าง ๆ ยังขาดแคลนอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งขาดการจัดสรร ทั้งตำแหน่งบรรจุและทั้งงบประมาณ ซึ่งเป็นเหตุผลให้การบริหารจัดการ ขาดสภาพคล่องและมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จึงควรแก้ไขประเด็นดังกล่าวอย่างเร่งด่วน

5.1.4.4 ด้านการบริหารทั่วไป ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ มีประเด็นที่ตั้งเป็นข้อสงสัย และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ใช้สื่อเพื่อการศึกษา และยังขาดการแสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐ เขาวิชช ชุมชน เพื่อเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน และมั่นคง และภาคส่วนต่าง ๆ ถือเป็นกลไกสำคัญยิ่งต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา จึงควรความสำคัญในการแสวงหาความร่วมมือ อีกประการหนึ่ง คือ การจัดการกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้ของโรงเรียน ให้น่าอยู่ น่าดู น่าเรียนรู้ และเพิ่มความน่าเชื่อถือ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ก็ถือว่ามีส่วนสำคัญ ในการส่งเสริมบรรยากาศ การเรียนรู้สำหรับนักเรียนควรให้ความสำคัญในการบริบทที่เหมาะสมกับการเรียน การสอนด้วย ส่วนประเด็นการจัดสื่อเทคโนโลยีให้เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียน การสอน ก็ถือว่า มีส่วนสำคัญยิ่ง เพราะซึ่งเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันถือเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง เนื่องจากทุกวันนี้ถือว่าการใช้สื่อมีส่วนสำคัญยิ่งกับระบบการศึกษาไทย เพราะมีการติดต่อสื่อสาร และการศึกษาข้อมูลจากโลกออนไลน์มากขึ้น เพราะข้อมูลการศึกษาต้องอาศัยสื่อจากหลากหลาย ช่องทาง เพื่อให้ทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อมุ่งพัฒนาสู่การเป็นโรงเรียนอิเล็กทรอนิกส์มีการพัฒนา ระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา จัดเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ และสะดวก ต่อการนำข้อสารสนเทศไปใช้ ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มรองลงมา มีประเด็นการพัฒนาศักยภาพของครูและ ผู้บริหารให้อยู่ในระดับแนวทางเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ โดยเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการ เพื่อสร้างจิตสำนึก ให้ชุมชนเป็นเจ้าของสถานศึกษานั้น ๆ และมีการส่งเสริมให้ บุคลากรทางการศึกษาร่วม จัดกิจกรรมกับชุมชนแลสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน และมีการประชาสัมพันธ์ถึงนโยบายกิจกรรมและผลงานของโรงเรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ด้วยวิธีการและรูปแบบที่หลากหลาย เพราะการสื่อสารให้ชุมชนได้รับทราบถึงกิจกรรมของโรงเรียน ถือเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะการบริหารที่จัดการที่ดีนั้น ควรให้ชุมชนได้รับทราบถึงภารกิจในการ บริหารจัดการของโรงเรียน เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาโครงสร้างจิตสำนึกให้เกิดความรัก และความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นแก่ชุมชน ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มน้อย มีประเด็นการกำหนดมาตรฐานการ ปฏิบัติงานให้มีความชัดเจน มีความมุ่งมั่น ให้ชุมชนกับโรงเรียน ร่วมกันทำงานเป็นทีมและความ เป็นทีมในหมู่คณะ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น ในทุกระดับและส่งเสริมให้เกิดเป็นความ รับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งเป็นแสดงออก ซึ่งความสามัคคีในหมู่คณะอันเป็นเหตุแห่งความสำเร็จ และ ส่งผลต่อประสิทธิภาพขององค์กรมีการส่งเสริมให้ชุมชนระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อกิจการส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในโรงเรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานเป็นที่ยอมรับการที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการ สนับสนุนในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ ระดมทรัพยากรส่งเสริมให้กิจการของโรงเรียนนั้น ถือเป็นการร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของชุมชนที่สำคัญยิ่ง

5.1.5 สรุปแนวทางจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา แนวทางการปรับปรุงพัฒนา แนวทางการพัฒนาการจัดการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

5.1.5.1 ด้านการบริหารวิชาการ

1) จุดเด่น มีความเป็นอัตตะลักษณะเฉพาะทางของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม ขาดความเป็นระบบ และแนวทางที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

2) จุดที่ควรพัฒนา ขาดการประสานความร่วมมือ จากภาคส่วนเครือข่ายพัฒนา ด้านวิชาการ ผู้จัดการ / เจ้าอาวาสวัด ควรให้การสนับสนุนด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมกับโรงเรียนอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน

2.1) การนำสื่อเทคโนโลยีมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยังขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร แนวทางการปรับปรุงพัฒนา ควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนระดับโครงสร้างของผู้บริหารระดับสูง เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกันทั้งระบบทั่วประเทศ

2.1.1) ควรมีการประสานความร่วมมือและแนวทางการมีส่วนร่วม ทุกภาคส่วนเพื่อความเป็นเอกภาพและเป็นการพัฒนาเครือข่ายที่ยั่งยืนและมั่นคง

2.1.2) ผู้จัดการ / เจ้าอาวาสวัด ควรตระหนักถึง ความรับผิดชอบในการให้การสนับสนุนการศึกษาแก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณร ในปกครองของตน อันเป็นการสืบทอดและจารึกไว้ซึ่งพระศาสนา

2.1.3) ควรเสนอเพิ่มงบประมาณในส่วนสื่อเทคโนโลยีให้ทันสมัย ต่อยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

5.1.5.2 ด้านการบริหารงบประมาณ

1) จุดเด่น มีงบประมาณสนับสนุน จากผู้จัดการ เจ้าอาวาสวัด ที่มีบารมี มีคนศรัทธา บริจาคทรัพย์ เพื่อบำรุงการศึกษา ทุนการศึกษา

1.1) มีการระดมทุนการศึกษาจากผู้มีจิตศรัทธา มอบเป็นทุนการศึกษา แก่พระภิกษุสามเณร

1.2) จุดที่ควรพัฒนา ควรมีงบประมาณไม่เพียงพอต่อความต้องการในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษา ไม่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการงบประมาณในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีงบประมาณไม่เพียงพอในการสนับสนุนครู และบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาอบรม เทคนิคใหม่ ๆ ขาดทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณรที่เรียนเก่ง และมีคุณธรรม จริยธรรม

แนวทางการปรับปรุงพัฒนาภาครัฐควรมีการจัดงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการในการจัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอน เพื่อให้ได้คุณภาพมาตรฐานตามเกณฑ์ ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ เพื่อผลสัมฤทธิ์ที่ดี โยชิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณ สนับสนุน ส่งเสริมครู ในการอบรมเทคนิคใหม่ที่ทันสมัยต่อการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนทุนการศึกษาสำหรับพระภิกษุ สามเณร ที่มีคุณธรรม จริยธรรมในการครองสามเณเพศ และเรียนเก่ง

5.1.5.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

1) จุดเด่น บุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษามีความอดทนสูง และมีความแน่วแน่ในหน้าที่ บุคลากรทางการศึกษามีอัตลักษณ์พิเศษ คล้ายกับนักเรียนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และมีจิตอาสาศรัทธาในพระพุทธศาสนา

2) จุดที่ควรพัฒนา บุคลากรทางการศึกษาขาดความมั่นคงในอาชีพไม่ได้รับการบรรจุ และขาดความก้าวหน้าในอาชีพบุคลากรทางการศึกษาขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของตน เนื่องจากขาดความเชื่อมั่นในอาชีพหน้าที่ปฏิบัติ บุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติหน้าที่ ทั้งการจัดการเรียนการสอน และธุรการ วัสดุ และอื่น ๆ จึงทำให้ศักยภาพในการสอนหย่อนประสิทธิภาพครูสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาที่ศึกษา จึงเป็นเหตุขาดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน

3) จุดที่ควรปรับปรุงพัฒนา ภาครัฐ ควรมีการบรรจุตำแหน่งครูให้แก่บุคลากรทางการศึกษาทางโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ และความเจริญก้าวหน้าในอาชีพพร้อมทั้งได้รับสวัสดิการต่าง ๆ เหมือนหน่วยงานอื่น ๆ ภาครัฐ / ผู้บริหาร ควรบรรจุแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ธุรการ วัสดุอื่น ๆ มาเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว และเป็นลดภาระครูและเป็นเหตุให้ครูมีเวลาเต็มที่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ภาครัฐ / ผู้บริหาร ควรจัดสรรครูที่มีวุฒิตรงกับสาขาของวิชาที่ทำหน้าที่สอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และให้เกิดประโยชน์ยั่งยืนแก่ผู้เรียน ภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ ที่สนับสนุน และอำนวยความสะดวก ในด้านการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

5.1.5.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

1) จุดเด่น บุคลากรทางการศึกษาสามารถเข้ากับชุมชนได้ดี เนื่องจากชุมชนมีความเลื่อมใสศรัทธาในการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการเพื่อสร้างจิตสำนึกให้ชุมชนเป็นเจ้าของสถานศึกษา

2) จุดที่ควรพัฒนา ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสนับสนุนการศึกษา และสื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ ขาดการแสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐเอกชน ในการสนับสนุน ในกิจกรรมการเรียนรู้อุของนักเรียน

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ไม่พัฒนาสภาพแวดล้อมและบรรยากาศเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนให้น่าอยู่ น่าดูน่าเรียนรู้ ขาดการประชาสัมพันธ์นโยบายและกิจการมในการจัดการเรียนการสอน พร้อมทำผลงานของโรงเรียนอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง

3) จุดที่ปรับปรุงพัฒนา ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในการแสดงผลความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมกับภาครัฐ เอกชน เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและประโยชน์สูงสุดต่อองค์ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีวิสัยในการพัฒนาบริบทต่อสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนให้มีบรรยากาศที่ดี เอื้อต่อการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพ ผู้บริหารควรตระหนัก ด้านการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ ทุกรูปแบบ เพื่อให้ชุมชน เอกชน ภาครัฐ ได้ทราบถึงแนวนโยบาย และผลงานและด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ

5.1.6 ผลการวิเคราะห์การศึกษาความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

ตารางแสดงผลการศึกษาความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์โดยภาพรวม รายด้าน และรายชื่อ

5.1.6.1 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านการศึกษาความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = .45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ ด้านการบริหารงบประมาณ ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = .40) ด้านการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = .45) ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = .47) และด้านการบริหารบุคคล ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = .42)

5.1.6.2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมและรายชื่อ พบว่าการศึกษาความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ด้านการบริหารวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = .45) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 9 ข้อ อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ ข้อ 1 มีโครงสร้างที่ชัดเจน เพื่อให้เป็นแนวปฏิบัติเดียวกันทั่วประเทศ ($\bar{X} = 74$, S.D. = .44) ข้อ 10 มีการแข่งทักษะทางวิชาการ กับโรงเรียนอื่น ๆ ที่อยู่ในระดับเดียวกัน เพื่อเป็นการส่งเสริม และพัฒนาด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = .47) ข้อ 2 ผู้บริหารทุกระดับควรกำกับติดตามอธิบาย เพื่อให้เกิดประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .50) ข้อ 3 ส่งเสริมความเป็นอัตลักษณ์

ของโรงเรียนให้เกิดความโดดเด่น และศรัทธา ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .50) ข้อ 4 มุ่งเน้นวิชาการด้านคุณธรรมจริยธรรมตามปรัชญาของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .50) ข้อ 9 จัดทำแผนพัฒนาระบบวิชาการอย่างต่อเนื่อง และมีศักยภาพ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .50) ข้อ 5 ประสานความร่วมมือด้านบริการวิชาการกับเครือข่ายทุกภาคส่วน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = .51) ข้อ 6 ผู้จัดการ / เจ้าอาวาสควรมีวิสัยทัศน์ให้การสนับสนุนด้านบริการวิชาการ แก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = .51) ข้อ 8 พัฒนาคุณภาพด้านวิชาการให้มีศักยภาพ และมีระบบอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .51) และ ข้อ 7 การนำสื่อเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = .51)

5.1.6.3 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาคความเหมาะสมแนวทาง พัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวม และรายข้อการศึกษาคความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = .40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ ข้อ 1 มีงบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอต่อการบริหารจัดการที่แท้จริง ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = .40) ข้อ 3 ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมคิดร่วมตัดสินใจในการใช้จ่ายงบประมาณ ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = .42) ข้อ 2 มีแผนในการบริหารจัดการงบประมาณที่ชัดเจน โปร่งใส โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = .46) ข้อ 4 ระดมทุนจากผู้มีจิตศรัทธาเพื่อเป็นทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร ($\bar{X} = 4.74$, S.D. = .46) ข้อ 9 จัดสรรงบประมาณในการส่งเสริมพุทธในการสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = .47) ข้อ 10 ระดับสมองผู้มีความเชี่ยวชาญด้านงบประมาณ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = .47) ข้อ 5 ควรนำรายได้บางส่วนเข้าวัดมาเป็นทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = .49) ข้อ 8 กำหนดงบประมาณรายจ่ายให้สอดคล้องแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = .49) ข้อ 6 สนับสนุนทุน เพื่อพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูได้เรียนรู้วิชาการใหม่ ๆ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = .50) และ ข้อ 7 สนับสนุนทุนเรียนดี เก่ง มีคุณธรรม จริยธรรม แก่พระภิกษุสามเณร ($\bar{X} = 4.463$, S.D. = .50)

5.1.6.4 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาคความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการบริหารบุคคล โดยภาพรวม และรายข้อการศึกษาคความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษาด้านการบริหารบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = .42) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ ข้อ 2 ควรส่งเสริมให้มีความก้าวหน้ามั่นคงในวิชาชีพ เพื่อสร้างขวัญ และกำลังใจ ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = .40)

ข้อ 1 ภาครัฐควรพัฒนาการบรรจุแต่งตั้งบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ ($\bar{X} = 4.78, S.D. = .42$) ข้อ 4 พิจารณาบรรจุพนักงานธุรการ และตำแหน่งอื่น ๆ เพื่อลดภาระงานของครู ($\bar{X} = 4.78, S.D. = .42$) ข้อ 3 สร้างความศรัทธา และแรงจูงใจให้แก่บุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความรักในวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.74, S.D. = .46$) ข้อ 5 สร้างเสริมให้บุคลากรทางการศึกษา ควรตระหนักในหน้าที่จิตอาสา และอุทิศกำลังกาย ใจ ให้กับองค์กร ($\bar{X} = 4.74, S.D. = .46$) ข้อ 6 ควรพิจารณาบรรจุ ครูให้ตรงกับสาขาวิชาที่ลงเรียนมีความต้องการ ($\bar{X} = 4.67, S.D. = .48$) ข้อ 7 ควรมักขอบบรมทักษะ เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ให้แก่ครูอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.67, S.D. = .48$) ข้อ 8 ผู้บริหารควรมียุทธศาสตร์ในการสร้างขวัญ และกำลังใจให้แก่บุคลากรทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.63, S.D. = .50$) ข้อ 9 จัดโครงสร้างในการบริหารด้านบุคคลให้มีความชัดเจนและ สอดคล้องกับความต้องการ ($\bar{X} = 4.63, S.D. = .50$) และ ข้อ 10 ส่งเสริมบุคคลกรทางการศึกษาให้มีอิสระในการแก้ไขปัญหา ($\bar{X} = 4.59, S.D. = .50$)

5.1.6.5 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาคความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวม และรายข้อ การศึกษาคความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ด้านการบริหารทั่วไปโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70, S.D. = .47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด ไปหาค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนี้ ข้อ 2 แสวงหาความร่วมมือกับภาครัฐ เอกชน ชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.78, S.D. = .42$) ข้อ 3 มีวิสัยทัศน์ในการจัดสรรบริบทให้เหมาะสมต่อการเรียนการสอนในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.74, S.D. = .45$) ข้อ 6 พัฒนาสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของโรงเรียนให้หน้าอยู่ หน้าดู น่าเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.74, S.D. = .45$) ข้อ 7 สร้างจิตสำนึกให้ชุมชนเกิดความรักเสมือนเป็นเจ้าของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.74, S.D. = .45$) ข้อ 1 ภาครัฐ / วัสดุ อุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการจัดการการเรียนการสอนให้เพียงพอ ($\bar{X} = 4.70, S.D. = .47$) ข้อ 4 ประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบ ($\bar{X} = 4.70, S.D. = .47$) ข้อ 5 ประชาสัมพันธ์ แนวนโยบาย และผลงานด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.70, S.D. = .47$) ข้อ 9 แสวงหายุทธศาสตร์ต่าง ๆ ในการเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ($\bar{X} = 4.70, S.D. = .47$) ข้อ 10 ภาครัฐควรมีมาตรการในการอำนวยความสะดวกให้แก่ ผู้เรียน อันเป็นการจรรโลงไว้ซึ่งพุทธศาสนา และสืบทอดศาสนทายาท ($\bar{X} = 4.70, S.D. = .47$) และ ข้อ 8 ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทำงานเป็นทีม เพื่อร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.67, S.D. = .48$)

5.1.7 สรุปแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

5.1.7.1 ด้านการบริหารวิชาการ ควรมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนระดับโครงสร้างของผู้บริหารระดับสูง เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกัน ทั้งระบบทั่วประเทศมีการประสานความร่วมมือและแนวทางการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เพื่อความเป็นเอกภาพและเป็นการพัฒนาเครือข่ายที่ยั่งยืนและมั่นคงผู้จัดการ / เจ้าอาวาสวัด ควรตระหนักถึงความรับผิดชอบในการให้การสนับสนุนการศึกษาแก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณร ในปกครองของตน อันเป็นการสืบทอด และจารึกไว้ ซึ่งพระศาสนา ควรเสนอเพิ่มงบประมาณในส่วนสื่อเทคโนโลยีให้ทันสมัยต่อยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

5.1.7.2 ด้านการบริหารงบประมาณ ภาครัฐควรมีการจัดงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการในการจัดกิจกรรมด้านการเรียนการสอน เพื่อให้ได้คุณภาพมาตรฐานตามเกณฑ์ ส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณ เพื่อผลสัมฤทธิ์ที่ดี โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางผู้บริหารสถานศึกษา ควรจัดสรรงบประมาณ สนับสนุน ส่งเสริมครู ในการอบรมเทคนิคใหม่ ที่ทันสมัยต่อการจัดการเรียนการสอนและสนับสนุนทุนการศึกษาสำหรับพระภิกษุ สามเณร ที่มีคุณธรรม จริยธรรมในการครองสามเณเพศ และเรียนเก่ง

5.1.7.3 ด้านการบริหารบุคคล ภาครัฐควรมีการบรรจุตำแหน่งครูให้แก่บุคลากรทางการศึกษาทางโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อให้เกิดความมั่นคงในอาชีพ และความเจริญก้าวหน้าในอาชีพพร้อมทั้งได้รับสวัสดิการต่าง ๆ เหมือนหน่วยงานอื่น ๆ ควรบรรจุแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ธุรการ วัสดุอื่น ๆ มาเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว และเป็นลดภาระครู และเป็นเหตุให้ครูมีเวลาเต็มที่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจัดสรรครูที่มีวุฒิตรงกับสาขาของวิชาที่ทำหน้าที่สอน เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และให้เกิดประโยชน์ยั่งยืนแก่ผู้เรียน มีงบประมาณให้เพียงพอต่อความต้องการในการซื้อวัสดุอุปกรณ์ ที่สนับสนุน และอำนวยความสะดวก ในด้านการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

5.1.7.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในการแสดงผลความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมกับภาครัฐ เอกชนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และประโยชน์สูงสุดต่อองค์มีวิสัยในการพัฒนาบริบทต่อสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนให้มีบรรยากาศที่ดี เอื้อต่อการเรียนรู้ อย่างมีคุณภาพและตระหนักด้านการประชาสัมพันธ์ทางสื่อต่าง ๆ ทุกรูปแบบ เพื่อให้ชุมชน เอกชน ภาครัฐ ได้ทราบถึงแนวนโยบาย และผลงาน และด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และเป็นระบบ

5.2 อภิปรายผล

จากอภิปรายผลการวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยแยกประเด็นการอภิปราย ดังนี้

5.2.1 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาด้านการบริหารวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การบริหารวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จะมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจน และมีทิศทางเดียวกันทั่วประเทศ เพื่อจะได้พัฒนาศักยภาพไปในรูปแบบเดียวกัน และควรมุ่งพัฒนาคุณภาพทางวิชาการให้แก่บุคลากรทางการศึกษา ควรมีหลักสูตรการเรียนที่ทันสมัย เช่น หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน หลักสูตร ศิลปะ, จิตกรรมฝาผนัง, การจัดดอกไม้, คอมพิวเตอร์ และไฟฟ้า เป็นต้น แสวงหาความร่วมมือกับ ชุมชน ภาคเอกชน ภาครัฐ จากการศึกษาครั้งนี้ ยังสอดคล้องกับหลักการบริหารวิชาการที่ถือเป็น กระบวนทัศน์ใหม่อีกหลายประการ เช่น หลักการบริหารวิชาการแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการพัฒนารูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Owens (2001, p. 15, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ 2545, น. 45) ที่กล่าวถึง ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโรงเรียนว่า ในปัจจุบัน โรงเรียนหลายแห่งได้ให้ความสำคัญ เกี่ยวกับการพัฒนาในลักษณะที่เกิดขึ้นจากภายใน (Inside - Out Approach) มากขึ้น โดยให้ทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องในระดับปฏิบัติมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งมีข้อดีที่จะทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศมากขึ้น มีทัศนะทางเลือกหลากหลาย และมีกรตัดสินใจจะได้รับการยอมรับมากขึ้น เช่นเดียวกับ วิโรจน์ สารรัตนะ (2542, น. 2 - 3) กล่าวสรุปไว้ว่า องค์ประกอบสำคัญของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร โรงเรียน, ครู, นักเรียน, ผู้ปกครอง, ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ ผู้สนับสนุนโรงเรียน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2545, น. 190) ที่กล่าวถึง หลักการสำคัญในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในประเทศไทยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียได้มีส่วนร่วมในการบริหารการตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียนการที่ บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ จะเต็มใจและยินดีร่วมรับผิดชอบ ในการจัดการศึกษามากขึ้น และที่สำคัญควรมีการประเมินศักยภาพของผู้เรียน อันจะนำมา ซึ่งการ วางแผนในการพัฒนารูปแบบเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บุญมี เณรยอด (ม.ป.ป., น. 45) ได้เสนอแนวทางในการดำเนินการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ว่า การบริหาร

โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานอาจจะใช้วิธีการบริหารโดยใช้วงจรการเรียนรู้ตามแผน POC 4 ผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ต้องได้รับการเตรียมความพร้อมให้มองเห็นคุณค่า และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมีการติดตาม และกำกับดูแลการดำเนินการอย่างเป็นระบบต้องมีการประเมินผลสภาพของตนเองและโรงเรียนว่ามีศักยภาพด้านใดบ้าง และมีมากเพียงใดแล้วนำไปเป็นฐาน หรือจุดเริ่มต้นของการพัฒนาให้โรงเรียนมีระบบโครงสร้าง และวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นการตัดสินใจโดยใช้องค์คณะบุคคล ควรมีการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนแบบบูรณาการ เพื่อประยุกต์และปรับเปลี่ยนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, น. 5 - 7) กล่าวไว้ว่า การนำการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต้องใช้เทคนิค และขั้นตอนที่สำคัญ คือ การสร้างความตระหนักและความเข้าใจตนเอง ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องยอมรับว่าโรงเรียนเป็นของทุกคนร่วมกัน เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และกำหนดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และมีการผลิตสื่อ และจัดหา พร้อมทั้งส่งเสริมการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนที่มีระบบ และมีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกันกับ งานวิจัยของ สมหมาย จันทร์เรือง (2544, น. 223) ได้กล่าวว่า ความรู้ และประสบการณ์ของครูยุคใหม่ที่ต้องเริ่มพัฒนา ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาการใช้คอมพิวเตอร์ และภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นกุญแจเพิ่มพูนความรู้ในระดับสากล และสามารถพัฒนาตนเองไปสู่สังคมโลกได้อย่างกว้างขวาง และยังสามารถก้าวทันกับ ไซเบอร์เนต เกียรติโชคชัย (2545, น. 28 - 29) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาในอนาคตมีแนวโน้มที่จะย่อหลักสูตรให้สั้นจบได้เร็ว ใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเรียนการสอน กระจายการเรียนการสอนไปอย่างกว้างขวาง และสามารถเข้าถึงผู้เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา ด้วยเหตุนี้ครูอนาคต ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยี และที่สำคัญต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้แสดงออกทางวิชาการ จัดการแข่งขันทักษะทางวิชาการทุกระดับ เพื่อพัฒนาศักยภาพและความสามารถของผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการอีกประการหนึ่งที่สำคัญยิ่ง การให้ออกาสบรรจุ และให้ความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของพนักงาน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

5.2.2 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาด้านการบริหารบุคคล ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การเสนอการบรรจุตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาให้มีความมั่นคงในวิชาชีพ และพัฒนาศักยภาพของบุคคลในหน่วยงานมากที่สุดตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมากที่สุด ส่วนการเสริมสร้างขวัญ และให้กำลังใจที่ดีแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการประเมินผลการปฏิบัติงาน ที่เน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และควรให้ครูนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

มีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้จัดการ / ครูใหญ่ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อให้ทราบถึงความต้องการและทัศนคติที่มีต่อผู้บริหาร พร้อมทั้ง ควรมีการจัดระบบ / โครงสร้างการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนให้ชัดเจน และสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ มีความเป็นอิสระ และความคล่องตัวเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลโปร่งใสและเป็นธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cheng (1993, p. 36) ยังได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีลักษณะสำคัญ คือ 1) การเพิ่มความเป็นอิสระของโรงเรียนและการปลดปล่อยจากกฎระเบียบที่เป็นข้อจำกัดทั้งหลาย 2) การแบ่งอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจให้กับครูและบุคคลในชุมชนมากขึ้น โดยมีความเชื่อพื้นฐานว่า การตัดสินใจในระดับล่างจะมีการตัดสินใจที่ดี จะก่อให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบเป็นเจ้าของ และมีพันธผูกพัน ที่จะให้มีการปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย บุญประเสริฐ (2545, น. 190) ได้กล่าว ถึงหลักการสำคัญในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในประเทศไทยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ หลักการบริหารตนเอง (Self - Managing) ให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเองมีอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบในการดำเนินการ ได้หลากหลายด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อม และสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้นั้น จะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดจากส่วนกลาง ไม่ว่าจะโดยตรง หรือทางอ้อม

5.2.3 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงบประมาณของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอต่อการบริหารจัดการงบประมาณกับความต้องการที่แท้จริง มีแผนงานในการบริหารงบประมาณที่ชัดเจน โปร่งใส และจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินอุดหนุนตามที่ได้รับการจัดสรร โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาและควรมีการบริหารงบประมาณที่เน้นผลสำเร็จของงาน มีความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้และมีผลสำเร็จทางการศึกษาสูงสุดเป็นที่ตั้ง พร้อมทั้งแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และเทคนิคการบริหาร ให้มุ่งเน้นประโยชน์ผู้เรียนเป็นสำคัญในการบริหารงบประมาณ เพื่อการนำมา ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาควรจัดบส่งเสริมการศึกษา สำหรับนักเรียนที่เรียนดี เรียนเก่ง เน้นคุณธรรมด้วย เพราะจะเป็นการให้โอกาสสำหรับนักเรียนที่ตั้งใจเรียน ประเด็นดังกล่าวข้างต้น ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันจำนวน 24 คน ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนตรี จุฬาวัฒนกุล (2543, น. 3) ได้กล่าวถึง เน้นความสำคัญของครู เพราะการปฏิรูปการศึกษา และการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนการศึกษาแห่งชาติ จะสำเร็จและมีคุณภาพ หรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับครู เพราะครูเป็นผู้นำแนวคิด หรือนโยบายการศึกษาลงมาสู่ระดับปฏิบัติในระดับ

ห้องเรียน โดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ครู จึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาบรรลุเป้าหมายความสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาไว้ว่า “การปฏิรูปการศึกษาจะทำสำเร็จได้มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับครูผู้ดำเนินการให้เกิดการเรียนรู้ในชั้นเรียนและส่งเสริมความใฝ่รู้ของผู้เรียน ถ้าขาดความร่วมมือจากครู การปฏิรูปการศึกษาจะมีผลสำเร็จน้อยหรือล้มเหลวโดยสิ้นเชิง” สถาบันที่ทำหน้าที่ผลิตครูควรตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้ เพื่อที่จะเตรียมครูให้ออกมาสู่สังคมในอนาคต โดยเฉพาะการเตรียมการในส่วน of หลักสูตรวิชาชีพครูซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งสร้างครุดี เป็นลักษณะของการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคม และมุ่งมั่นที่จะสร้างสังคมที่ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะว่าครูต้องไปสอนเด็กให้พัฒนาสังคมของเขาให้ดีขึ้นต่อไป ไพฑูรย์ สินดารัตน์ (2538, น. 8) โดยต้องมีการปรับเปลี่ยนในเชิงรุก คือ มีการเตรียมความพร้อมในการเตรียมครู และผลิตครูให้เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคต ด้วยเหตุนี้การดำเนินการ ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรวิชาชีพครู เพราะว่าหลักสูตรนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียน และยุทธวิธีที่จะได้มาซึ่งคุณภาพของผู้เรียนตามที่เรารต้องการ ดังคำกล่าวของ สายหยุด จำปาทอง (2529, น. 9) ว่า “หลักสูตรเป็นประเด็นหนึ่งที่สำคัญ ที่ต้องพิจารณา เมื่อต้องการพัฒนาคุณภาพเพราะเป็นรากฐานที่จะทำให้ผู้จบการศึกษา มีคุณภาพตรงกับความต้องการหรือไม่” นอกจากนี้หลักสูตรยังเป็นแผนและแนวทางในการจัดการศึกษาของชาติให้บรรลุตามความมุ่งหมาย และนโยบาย โดยมีการกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคมอันเป็นการพัฒนากำลัง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติที่ได้ผล สันต์ ธรรมบำรุง (2525, น. 12), วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537, น. 47) และยังสอดคล้องกับ คูสิต ทิวถนอม, (2538, น. 86 - 93) ได้กล่าวถึง ที่มาของเงินงบประมาณในโรงเรียนที่เป็นค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงานของโรงเรียนว่ามีที่มาจากแหล่งสำคัญ 2 แหล่ง คือ 1) เงินงบประมาณแผ่นดิน เป็นเงินค่าใช้จ่ายที่โรงเรียนได้รับจากรัฐบาลเป็นรายปี เงินงบประมาณแผ่นดินที่เป็นเงินที่อนุญาตให้ใช้จ่าย หรือก่อนนี้ผูกพันตามวัตถุประสงค์และภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ 2) เงินนอกงบประมาณ คือ เงินที่ได้รับยกเว้น ไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน และยังมีถึง เงินที่ไม่ใช่รายจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้วย ในหลักการแล้วเงินของส่วนราชการ จะมีลักษณะเป็นเงินนอกงบประมาณได้ จะต้องมียกหมายรองรับเงินงบประมาณเหล่านี้ ได้แก่ เงินบริจาค, เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ, การกู้จากต่างประเทศ, เงินบำรุง โรงเรียนเงินทุนหมุนเวียน และเงินกองทุนต่าง ๆ ที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะ นอกจากนั้น เงินรับฝากจากส่วนราชการเหล่านี้ ได้แก่ เงินบริจาค, เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ, เงินกู้จากต่างประเทศ, เงินบำรุงโรงเรียน, เงินทุนหมุนเวียน และเงินกองทุนต่าง ๆ ที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้นเป็นการเฉพาะ นอกจากนั้น เงินรับฝากจากส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจ เงินทรงพระราชกรณียกิจ เงินทุนสำรองจ่าย

ตลอดจนรายจ่ายจากเงินกองคลังก็มีลักษณะเป็นเงินนอกงบประมาณด้วย และมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัชวาล ทองจันทร์ (2540, น. 1) พบว่า งบประมาณไม่เพียงพอในการจัดหาพัสดุมีการเบิกจ่ายพัสดุมากเกินความจำเป็นในการใช้งาน ที่เก็บพัสดุลับแคบไม่เพียงพอ ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานพัสดุขาดการจัดระบบเอกสารที่เกี่ยวกับงานพัสดุ และ สุภรัตน์ มงคล ศรีแก้ว (2542, น. 1) ปัญหาที่พบ คือ มีบุคลากรจำกัดและไม่มีวุฒิทางการศึกษาด้านการเงิน บัญชี และพัสดุโดยตรง และมีข้อจำกัดด้านเวลา ส่วนการปฏิบัติงานด้านนโยบายและวิธีปฏิบัติงานมีปัญหา คือ ขาดการจัดระบบการควบคุมการใช้จ่ายเงินตามแผนการอนุมัติงบประมาณล่าช้า ฝ่ายหมวดไม่มีแผนการจัดซื้อล่วงหน้าที่ชัดเจน โรงเรียนได้แก้ไขปัญหา โดยให้จัดทำใบสั่งซื้อล่วงหน้า แต่งตั้งกรรมการตรวจสอบพัสดุประจำปี มีการติดตามนิเทศและให้ขวัญกำลังใจ แก่ผู้ปฏิบัติงาน ไพรัช ไหม้ชมพู (2537, น. 1) ได้ทำการศึกษา เรื่อง กระบวนการบริหารของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสบปราบ จังหวัดลำปาง และให้ความเห็นว่าการปฏิบัติงานด้านธุรการ ด้านการเงินในโรงเรียน ควรสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ ความเข้าใจ หรือมีวุฒิทางด้านนี้โดยตรงมาปฏิบัติงานประจำที่โรงเรียนควรสนับสนุนให้ผู้มีความรู้ความเข้าใจ หรือมีวุฒิทางด้านนี้โดยตรงมาปฏิบัติงานประจำที่โรงเรียน จะเป็นการช่วยเหลือ โรงเรียน และลดปัญหาในการปฏิบัติงาน การวางแผนปฏิบัติการด้านการมีส่วนร่วม และรายชั้นตอนอื่นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนขั้นตอนการจัดทำแผนอยู่ระดับมาก การเปรียบเทียบทักษะของศึกษานิเทศก์อำเภอกับนักวิชาการศึกษาประจำสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ โดยส่วนรวม และรายชั้น ไม่แตกต่างกันเปรียบเทียบตามทักษะของนักวิชาการศึกษาประจำสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน โดยส่วนรวมขึ้นการจัดทำแผนและขึ้นการปฏิบัติตามแผนแตกต่างกัน พรหมมินทร์ ศรีหมื่นไวย (2539, น. 1) สภาพการบริหารงานการเงินและพัสดุมีปัญหาน้อย แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาเรื่องการจัดให้มีแผนรองรับการใช้จ่ายงบประมาณ และการควบคุมการเบิกจ่ายให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาในเรื่องดังกล่าวอาจเกิดขึ้นจากขั้นตอนการปฏิบัติมีมาก เจ้าหน้าที่ขาดความรู้ ความเข้าใจ และไม่มีประสบการณ์เฉพาะเรื่องเหล่านี้เพียงพอ ส่วนการระดมทรัพยากร งบประมาณที่ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคให้แก่วัดส่วนหนึ่งเป็นทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ สามเณร เพื่อจะได้บริหารจัดการได้คล่องตัวมากขึ้น และเป็นขวัญกำลังใจแก่นักเรียน และการจัดสรรงบประมาณให้กับครู บุคลากรทางการศึกษาโดยตรง เพื่อจะได้จัดสรรวัสดุอุปกรณ์ หรือพัฒนางานในหน้าที่ตามความจำเป็นเร่งด่วน และต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าเป็นเกณฑ์ พร้อมทั้งควรคำนึงถึงความเหมาะสมและรักษาไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนเฉพาะทางด้วย ไม่ควรนำหลักสูตร หรือวิชาที่ไม่เหมาะสมเข้าสู่การเรียนการสอน ศักดา เอี่ยมสำอาง (2545, น. 1) ปัญหาด้านการจัดหาพัสดุที่พบ คือ ขาดการวางแผนการจัดหาพัสดุทำให้ได้พัสดุไม่ตรงกับความต้องการ ด้านการจำหน่ายพัสดุ มีปัญหายุ่งยาก

ซับซ้อน ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน Watkins (1995) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของงบประมาณด้านการศึกษาในเขตชนบท มีความจำเป็นเพราะจะเป็นแนวทางในการกำหนดรายจ่ายให้เหมาะสมกับรายได้ของโรงเรียน ความผิดพลาดหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากรายได้ และรายจ่ายไม่สมดุลกันจะทำให้เสียหายต่อระบบการเงินของโรงเรียน

5.2.4 แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาด้านการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า พัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารการศึกษาลดภาระงานที่เกี่ยวข้องกับเอกสารซ้ำซ้อน เพื่อมุ่งพัฒนาผู้การเป็นโรงเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ควรส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา และระดมทรัพยากร เพื่อการศึกษา อันจะมาซึ่งความมั่นคง และยั่งยืนสืบไปซึ่งผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 25 คน ความคิดเห็นสอดคล้องระดับมากที่สุด กิติมา ปรีดีติติก (2540, น. 152) กล่าวถึง โสตทัศนูปกรณ์ว่าเป็นสื่อการสอนที่แบ่งออกได้เป็น 3 พวก คือ 1) เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ (Hardware) บางทีเรียกสื่อประเภทหนัก ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์, เครื่องฉายสไลด์, เครื่องเล่นจากเสียง, วิทยู และโทรทัศน์ ฯลฯ 2) วัสดุ (Software) บางทีเรียกสื่อประเภทเบา ได้แก่ ฟิล์ม, ภาพยนตร์, ม้วนเทปประกอบเสียง, รายการวิทยุ, หนังสือเรียน, หุ่นจำลอง, แผนที่, แผนภูมิ, ลูกโลก, รูปภาพ และป้ายนิเทศ เป็นต้น 3) เทคนิค หรือวิธีการ (Technique or Method) ได้แก่ เทคนิคในการเลียนแบบการแสดง, การละเล่นละครหุ่น, การสาธิตกรรมวิธีการศึกษานอกสถานที่ และการจัดนิทรรศการ เป็นต้น จรรยา มานิตกุล (2539, น. 137) กล่าวว่า โสตทัศนูปกรณ์ หมายถึง วัสดุเครื่องมือรวมถึง วิธีการที่ครูสอนนำมาใช้เป็นสื่อในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้กระบวนการเรียนการสอน มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น การจัดการบริการ โสตทัศนูปกรณ์ ผู้บริหารต้องจัด และคัดเลือกคนที่มีอุปนิสัยใจคอสุขุมเยือกเย็น ทำงานคล่องแคล่ว มีจิตใจเป็นนักบริการ เพราะงานบริการเป็นงานที่ต้องใช้มนุษย์สัมพันธ์กับคนที่มาขอใช้บริการ โดยคนที่มาขอรับบริการนั้น จะมาด้วยลักษณะนิสัยใจคอ และทำที่ที่แตกต่างกันได้มาก ส่วนผู้ให้บริการต้องบริการให้รวดเร็ว และถูกใจ ซึ่งจะขัดกับระบบระเบียบที่จำเป็นสำหรับระบบงานที่ดีของงาน โสตทัศนูปกรณ์ ส่วนควรจัดหาวัสดุ งบประมาณ อุปกรณ์ทางการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการให้เพียงพอ โดยแสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน ชุมชน เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มั่นคงยั่งยืนต่อไป ควรจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา และแผนการปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการพัฒนาของหน่วยงานต้นสังกัด โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทางการศึกษา และชุมชน ควรกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานที่มีความชัดเจนร่วมกันเป็นองค์กร เพื่อเป็นการแสดงออก ซึ่งความสามัคคีในหมู่คณะ มีผู้เชี่ยวชาญมีมติเห็นสอดคล้องกันจำนวน 24 คน ซึ่งอยู่ใน

ระดับมากที่สุด รองลงมาส่วนควรพัฒนาสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้ของโรงเรียน ให้นำอยู่ นำดู นำเรียนรู้ และเพิ่มความน่าเชื่อถือ ควรมีการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา จัดเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ สะดวกต่อการนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีมติเห็นสอดคล้องกัน 23 คน ส่วนต้องพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรทางการศึกษาให้อยู่ในระดับแนวหน้าพร้อมเน้นการศึกษาดังกล่าว ให้เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นสำคัญ ควรประชาสัมพันธ์ถึงนโยบาย กิจกรรมและผลงานของโรงเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย เพื่อสร้างศรัทธาและการยอมรับในสังคม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีมติเห็นสอดคล้องกัน จำนวน 22 คน และควรส่งเสริมให้บุคลากรทางการศึกษาร่วมกิจกรรมกับชุมชน และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีผู้เชี่ยวชาญมีมติเห็นสอดคล้องกันจำนวน 25 คน ซึ่งความคิดเห็นสอดคล้องกันอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพงษ์ เสาภายน (2547, น. 18) กล่าวว่า การบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลฝ่ายต่าง ๆ ในสถานศึกษาร่วมมือร่วมกัน ควบคุมดูแล และพัฒนา เกี่ยวกับอาคารสิ่งปลูกสร้าง บริเวณ และสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ และเงิน ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นเพื่อให้อาคารสถานที่ มีความเป็นระเบียบ สวยงาม รมรื่น น่าอยู่ มั่นคง สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541, น. 26) กล่าวว่า การบริหารงานอาคารสถานที่ หมายถึง การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ดำเนินงานอาคารสถานที่ ร่วมกับบุคลากรภายในโรงเรียน ให้นำบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมนั้น ได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมาย และเรียกชื่อต่างกัน ไปบ้าง บางท่านก็ใช้การบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม บางท่านก็ใช้การบริหารงานอาคารสถานที่ และบางท่านก็ใช้การบริหารงานอาคารสถานที่ และบริเวณ แต่จะให้ความหมายใดก็รวมความทั้งอาคาร สถานที่ บริเวณ ซึ่งทั้ง 3 อย่างนี้เป็นสิ่งแวดล้อมทั้งหมด ซึ่งสามารถสรุปได้ว่าการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม หมายถึง กระบวนการดำเนินการของผู้บริหาร โรงเรียนในการจัดสร้างอาคารสถานที่ การใช้อาคารสถานที่ การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ และการประเมินผล การใช้อาคารสถานที่ เพื่อให้อาคารเรียนอาคารประกอบ สิ่งปลูกสร้าง บริเวณ และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนมีความเป็นระเบียบ สะอาด สวยงาม รมรื่น ถูกสุขลักษณะ มั่นสงบ ปลอดภัย เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ส่วนการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ งบประมาณ ควรจัดหาวัสดุ งบประมาณ อุปกรณ์ทางการศึกษา และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการให้เพียงพอ โดยแสวงหาความร่วมมือจากภาครัฐ เอกชน ชุมชน เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาให้มั่นคงยั่งยืนต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะ ซึ่งประกอบด้วย ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย และข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้ คือ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ มีดังนี้

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ภาครัฐ คณะผู้บริหารควรจะนำการวิจัยครั้งนี้ เพื่อแนวทางในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการให้ทันยุคของการเปลี่ยนแปลง ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาของโรงเรียนพระปริยัติธรรม ฯ โดยมีข้อค้นพบที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาศึกษาดังกล่าวจากผลการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

5.3.1.1 ด้านการบริหารวิชาการ ควรมีการปรับเปลี่ยนและกำหนดโครงสร้างการบริหารวิชาการที่ชัดเจน มีทิศทางเดียวกัน มีงบประมาณในการทำวิจัย เพื่อพัฒนาศักยภาพงานด้านวิชาการมีการประเมินผลและวัดผล เพื่อประเมินศักยภาพของผู้เรียน และมีสื่อเทคโนโลยี เพื่อสนับสนุนความแข็งแกร่ง ด้านวิชาการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และลดวิชาเรียน ที่ไม่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสามัญให้น้อยลง พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญ และมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นศาสนทายาทที่ดี

5.3.1.2 ด้านการบริหารบุคลากร ต้องบรรจุบุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่ให้มีความมั่นคงในอาชีพ และส่งเสริมพัฒนาให้เป็นครุมีอาชีพอย่างแท้จริง มีการคัดเลือกบรรจุแต่งตั้งอย่างโปร่งใส และให้สอดคล้องกับอัตรากำลัง ภาระงานอย่างชัดเจน ควรมีคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์ เพื่อการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ลดภาระอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการสอน ควรมีเจ้าหน้าที่ธุรการสนับสนุนการสอนด้วย

5.3.1.3 มีงบประมาณสนับสนุนเพียงพอในการบริหารจัดการ ระดมทรัพยากรงบประมาณที่ผู้มีจิตศรัทธาบริจาคให้วัด ส่วนหนึ่งสนับสนุนโรงเรียน ควรมีการบริหารจัดการด้วยเทคนิคการบริหารงบประมาณใหม่ ๆ เช่น การนำเงินเข้าสู่การทำธุรกิจ แล้วนำดอกผลมา เพื่อพัฒนาโรงเรียน กำหนดรายจ่ายให้สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

5.3.1.4 มีวัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการให้เพียงพอ พัฒนาสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนรู้ให้อยู่ในระดับแนวหน้า แสวงหาการมีส่วนร่วมกับชุมชน และสังคม เพื่อสร้างศรัทธา และการยอมรับในสังคม จัดทำแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนา

คุณภาพทางการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของต้นสังกัด สิ่งเหล่านี้ถือเป็นภาระที่ต้องปฏิบัติอย่างเร่งด่วน จริงจัง

5.3.1.5 ควรมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติด้านโครงสร้าง การบริหาร รูปแบบใหม่ของผู้บริหารระดับสูงสู่ยุคสากลวิวัฒน์ ให้เทียบเท่ากับนานาชาติประเทศ ความเป็นอาเซียนซัพมิก พัฒนาสู่ความเป็นเลิศเฉพาะด้านให้มีประสิทธิภาพสูงสุด มีอิสระในการบริหารจัดการ ขาดการแทรกแซง จากผู้มีอำนาจภายนอก มีการบริหารงานบูรณาการแบบ (One Stop Service)

5.3.1.6 มีระบบไอทีช่วย เพื่อศักยภาพในการพัฒนาระบบการเรียนการสอน อันจะนำไปสู่การพัฒนาก้าวกระโดด มีระบบข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย สามารถสืบค้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก้าวไปสู่โรงเรียนที่เป็นเลิศด้านเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เปิดหลักสูตรการเรียนการสอน ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบทางไกล และไปรษณีย์

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

5.3.2.1 ควรมีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จะลดภาระการเรียนหนักกว่านักเรียนที่เรียนระดับเดียวกัน แต่สิ่งที่น่าศึกษา คือ การนำหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน เช่น การซ่อมอิเล็กทรอนิกส์, การซ่อมคอมพิวเตอร์, การซ่อมไฟฟ้า และการซ่อมประปา หลักสูตรวิชาชีพพระยะสันเหล่านี้ สามารถเสริมสร้างผู้เรียนได้มีอาชีพติดตัว เป็นการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีระบบ สิ่งที่ต้องคำนึงถึง ความพร้อมของโรงเรียนนั้น ๆ ที่สำคัญยิ่งควรศึกษาวิจัยให้เกิดการยอมรับแก่ศรัทธาญาติโยม อีกประการหนึ่ง คือ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา แต่ละแห่ง ควรมีจุดเด่นสร้างความแข็งแกร่งเป็นเอกลักษณ์ ให้เป็นที่ประจักษ์ว่า โรงเรียนนี้เด่นเรื่องนี้ เป็นต้น

5.3.2.2 ควรมีการศึกษาถึงวิสัยทัศน์ ศักยภาพ บทบาทและอำนาจหน้าที่ต่อการพัฒนาองค์การของผู้จัดการ และครูใหญ่ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ทั่วประเทศว่า ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร โดยถือเอาความสำเร็จของการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับโรงเรียนเฉพาะทางเป็นปัจจัยหลักสำคัญ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อวงการการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยในยุคอนาคต

5.3.2.3 ควรมีการศึกษาด้านงบประมาณ และการบริหารจัดการงบประมาณของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในปัจจุบันถือว่ามียาวยได้จากจำนวนของนักเรียนการจัดสรรงบจากภาครัฐตามเกณฑ์ทั่วไปของทุกโรงเรียนปกติ และยังมีรายได้จากศรัทธาญาติโยมที่บริจาคสนับสนุนการศึกษาอีกทางหนึ่ง และที่สำคัญมีรายได้จากผู้มีจิตศรัทธาที่บริจาคถวายเจ้าอาวาส ผู้วิจัยมองว่ารายได้จากโรงเรียนพระปริยัติธรรมมากกว่าโรงเรียนอื่น ๆ แต่ขาดการบริหารจัดการที่ดีเท่านั้น การบริหารจัดการที่ขาดความรู้ ก็ถือว่าเป็นอุปสรรคในการขับเคลื่อนที่ดี ควรมีระบบการบริหารจัดการงบประมาณที่มีศักยภาพ เพื่อส่งผลต่อความสำเร็จภาพรวมขององค์การ

ควรนำเงินงบประมาณบางส่วนของวัดบำรุงการศึกษา และไม่ควรรำงบพัฒนาโรงเรียนไปใช้จ่าย
อย่างอื่น ส่งเสริมในการจัดกิจกรรมหารายได้ เพื่อส่งเสริมเป็นทุนการศึกษาให้แก่ผู้ที่ยาก
ในระดับอุดมศึกษา แล้วกลับมาสอนหนังสือทดแทนทุน (ปฏิบัติศาสนกิจ)

5.3.2.4 ควรเสนอผลการวิจัย แนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของ โรงเรียน
พระปริยัติธรรม แผนกสามัญ ต่อรัฐบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ศึกษาการจัดทำ
แผนพัฒนายุทธศาสตร์ และปรับเปลี่ยนแนวทางวิธีการแก้ไขปัญหามาให้สอดคล้องกับสถานการณ์
การเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์

